

Korset och Kronan

Nr 98/2022

Jesus säger: Håll fast vid
det du har så att ingen
kommer och tar din krona
(Upp. 3:11)

CA 10: Om nattvarden (16)

Som vi tidigare sett betonar vår lutherska bekännelse att all kristen lära måste hämtas från Guds ord och att ingen annan norm skall gälla i kyrkan. Bekännelsens uppgift är att i den aktuella situationen endast utifrån Guds ord bekänna sanningen och avvisa det som strider emot den. Så säger Konkordieformeln i sin nattvardsartikel:

Så skall också vi i all ödmjukhet och lydnad enkelt tro vår Skapares och Frälsares tydliga och vissa, klara och bestämda ord och befallningar utan att tvivla. Vi skall inte fundera över hur de kan stämma överens med vårt förnuft eller hur de kan vara möjliga. Ty dessa ord är uttalade av den Herre, som är den oändliga visheten och sanningen själv och som sannerligen kan fullborda och låta det ske som han har lovat (SKB 617, Trigl 986:47).

Bekännelsen betonar att tre evangelister och aposteln Paulus säger alldeles detsamma om Kristi instiftelse även om de

Ordet om korset är en
dårskap för dem som går
förlorade, men för oss som
blir frälsta är det en Guds
kraft (1 Kor. 1:18)

Den gode herden
leder sina får (Joh. 10)

använder något annorlunda ord (Matt. 26, Mark. 14, Luk. 22, 1 Kor. 11). Dessutom upprepar och bekräftar Paulus denna lära när han säger:

Välsignelsens kalk, som vi välsignar, är den inte en delaktighet av Kristi blod? Brödet som vi bryter, är det inte en delaktighet av Kristi kropp? (1 Kor. 10:16).

Om detta bibelställe säger bekännelsen:

Här kan vi tydligt lära oss, att inte bara den kalk som Kristus välsignade vid den första nattvarden och det bröd som han då bröt och delade ut var en delaktighet av Kristi kropp och blod. Utan det gäller också det som vi bryter och välsignar. Alla de som äter brödet och dricker kalken tar i sanning emot och blir delaktiga av Kristi sanna kropp och blod. Men om Kristi kropp inte vore närvarande i sanning och väsentligen utan bara till sin kraft och verkan, så skulle brödet inte kunna kallas en delaktighet av Kristi kropp utan bara av hans ande, kraft och välgärningar (SKB 619, Trigl 990:59).

Bekännelsen betonar kraftigt att alla nattvardsgäster verkligen *med munnen* äter Kristi kropp och blod. Men det innebär inte, som motståndarna då hävdar, att ett sådant ätande måste vara grovt köttsligt så att kroppen faktiskt söndertuggas. Men

nattvardens ätande är inte heller som de reformerta menade enbart ett ”andligt ätande”. Ett sådant ätande är *trons ätande* som Skriften också lär. Men det skall skiljas från ätandet av Kristi kropp och blod i sakramentet. Bekännelsen slår fast:

Det finns alltså två slags ätande av Kristi kött. Det ena är andligt, och om det talar Kristus framför allt i Joh. 6:48-58. Detta sker andligen genom tron vid evangeliets förkunnelse och betraktelse lika väl som i nattvarden. Detta är i och för sig nyttigt och nödvändigt för alla kristna till den eviga saligheten. Utan detta andliga ätande är ätandet med munnen i sakramentet inte bara onyttigt utan skadligt och fördömligt.

Men detta andliga ätande är ingenting annat än tron, som är att höra Guds ord, där Kristus, sann Gud och sann människa, tillsammans med hans välgärningar erbjuds oss. Där får vi Guds nåd, syndernas förlåtelse, rättfärdighet och evigt liv. Allt detta har han förvärvat åt oss med sitt kött, som blev utgivet för oss i döden och med sitt blod som blev utgjutet. Genom tron tar vi emot det och gör det till vårt eget i fast förtröstan på Herren Jesus Kristus i all nöd och anfäktelse. Genom detta har vi en nådig Gud och evig salighet (SKB 620f, Trigl 992:61f).

Detta trons ätande är vad också de reformerta talar om. Men deras villfarelse består i att de menar att detta är *det enda ätandet* som sker i nattvarden. Det särskilda ätande som Jesus så kraftigt framhåller i instiftelseorden förnekar de bestämt. Därför är deras villfarelse så farlig. De kan tala och skriva mycket om trons ätande, om Kristi kropp och blod och försoningens underbara hemlighet, och då verkar det som om de vore mycket fromma och bibliska lärare. Men så snart det kommer till frågan om Kristi sanna, kroppsliga närvaro i brödet och vinet som en objektiv verklighet – oberoende av tron och ett faktum för alla nattvardsgäster – då förkastar de detta som stridande mot förnuftet. Detta innebär att de förkastar Guds ord. Luther säger att de som i ett stycke direkt förkastar vad ordet säger sedan inte kan lära något enda Guds ord

rent och klart. *Lite surdeg syrar hela degen.* Läran är som en ring, säger Luther, och om den brister på ett ställe är hela ringen förstörd. Vi ser också detta hos de reformerta teologerna. På punkt efter punkt kom de sedan att förneka sanningen.

Bekännelsen fortsätter så med det ätande som är speciellt för just nattvarden:

Det andra slaget av ätande är det med munnen eller det sakramentala ätandet. I detta tar man med munnen emot Kristi sanna och verkliga kropp och blod. Det gäller alla som äter och dricker av det välsignade brödet och vinet i nattvarden. De troende tar emot det som en pant och försäkras om att deras synder i sanning är förlåtna och att Kristus bor och verkar i dem. Men de som inte tror tar emot det till sin egen dom och fördömmelse. ... När Kristus säger: ”Ät och drick”, kan denna befallning på grund av situationen inte förstås annat än som att den gäller ett ätande och drickande med munnen. Men det sker inte på ett grovt, kapernaitiskt sätt, utan på ett övernaturligt och obegripligt sätt (SKB 621, Trigl 994:63-65).

Bekännelsen tar sedan mycket kraftigt avstånd från de reformertas smädelser mot den lutherska nattvardsläran. Här citeras ord av *Theodor Beza (1519-1605)* på latin, vilka är så giftiga att man inte vill översätta dem. Där talas t.ex. om ”*satans exkrement*”. Bekännelsen säger:

Detta är så förskräckligt att en from kristen måste blygas för att översätta det (SKB 622, Trigl 996:67).

I slutet av denna del av bekännelsen betonas hur viktig nattvarden är för ängsliga och bedrövade kristna, som känner skräck och fasa för sin stora synd. Men just dessa kristna behöver den heliga nattvarden så mycket mer. De som känner sin synd och ovärdighet är de rätta, värdiga gästerna, säger bekännelsen. Ty värdigheten består av Kristi förtjänst.

I nästa nummer av ”Korset och Kronan” går jag igenom det viktiga stycket av Konkordieformeln som handlar om konsekrationen (instiftelseordens kraft och verkan) och hur den sanna närvaron är utsträckt i tiden under hela måltiden.